

1883-08-27

AFSENDER

Joakim Skovgaard

MODTAGER

H.C. Aggersborg

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Afsendersted:
Civita d' Antino

Omtalte personer:
Viggo Pedersen
Theodor Philipsen
Christian Meyer Ross
Kristian Zahrtmann

Arkivplacering:
Mappe 16, nr. 50, 50a

DOKUMENTINDHOLD

Første del af brevet er adresseret til H.C. Aggersborg. Her fortæller Joakim Skovgaard om sin tilværelse i Civita. Anden del af brevet er til Wilhelmine Skovgaard. Joakim Skovgaard skriver om en fest, som han, Viggo Pedersen, Theodor Philipsen og Kristian Zahrtmann har deltaget i.

TRANSSKRIFTION

Kasse 16

Brev 50

Civita d'Antino 27 Aug 1883. Provincia di'Aquila.

Kjære Onkel!

Hjærtens tak for al Din ulejlighed og gode vilie med besørgelsen af mine omstendelige ærinder. Har I nu kulde, nå ja, så får I nok et godt efterår. Her er da varmt endnu, skönt de sidste dages regn har kølet noget. Det er underligt, for termometret viser ikke mange grader, men vi mennesker smelter og sveder over en lav sko og somme tider er vi så matte så vi knap kan hænge sammen. Det er altid en tröst at Zahrtmann, som er et stærkt menneske, føler det næsten lige så meget som jeg, men han er jo ældre. Det er da dejligt at I alle ere raske, så samler I vel en hoben kræfter til vinteren. Aa hvor jeg egentlig gjerne vilde hjem til vinter, jeg længes efter Eder alle sammen og en hyggelig varm stue medens sneen flyger udenfor. Det er for resten en skam, her har jeg det som blommen i et æg Z og jeg blive plejede på det bedste, Fröknerne banker vores tøj for möll, så opdager de at det er lidt i stykker, straks syr de det sammen. Jeg er ved at male nogle popler, men manden som ejer dem vil med det første tage bladene af dem til foder for

•2•

hans geder, så jeg har måttet passe på at gribe ham på gerningen, hvis han gav sig i lag med det, for så at give ham lidt for at lade dem sidde endnu en stund. Tænk Dig, så en morgen möder Z. Signoraen, vor gamle værtinde, der nede; medens jeg sov gik hun og passede på poplerne, ja hun er minsanten rar. Og da vore venner i Sora, som ikke fik lov at betale noget for de dage de var her til festen, forleden sendte hende en krukke syltede blomster til tak, så skriver hun straks til dem, om de ikke vil komme her op igen til den næste fest, som er lidt ind i September. Forleden var vi med familien ude i haven at spise de sidste figen, da det var gjort begyndte vi at bombardere hinanden med de som ikke duede, så kom tobaksmadammen for at snakke med vor Signora og straks kastede vi alle efter hende, men hun var snarrådig, hun snubbede en af fröknerne, og holdt hende som skjold. Inden hun fik hyttet sig havde jeg dog

smækket hende en figen lige i nakken, så hun blev hel våd, hun svor mig da hevn, når jeg engang gik forbi hendes butik. Endnu har hun dog ikke gjort mig noget, jeg tror snarere, at vi nu netop er gode venner. Lev nu vel, endnu engang tak for alt hvad Du har besørget for mig, vil Du hilse Tante Ane, Din hengivne
Joakim Skovgaard.

•3•

Kasse 16

Brev 16.50a

Civité d'Ántino Provincia di Aquila September 1883

Så mange tusend gange til lykke kjære gamle Fæster, som siger Du ikke kan følge med tiden. Jeg blev hel løjerlig ved at Du skrev, at Du var så uvidende, for det er jeg selv, men når Du ikke kan følge med hvad jeg skriver ligger det nok mest i, at jeg kan ikke forklare tydeligt, fordi jeg ikke tænker klart. Med Dit hjerte følger Du i hvert fald dejligt med tiden, for kjærligheden bliver heldigvis den samme i Dig og om Dig. Er det 59 eller 60 Du bliver, jeg tror 59. Det er rart Du har haft så mange rare mennesker om Dig, og havde de, da Du sidst skrev taget Dine tanker, så Du ingen havde tilbage, så er de vel nu kommet rigere tilbage. – Der oppe ser Du byen, hvor jeg nu bor, mellem den og bjærgene bag ved er der en meget stor dal, som svinger hen om byen til højre og langt bagud, så nar billedet var fortsat til den side skulde klippen som byen ligger på, være

•4•

være fortsat skråt langt ned til floden, der er en times vej ned, bjærgene bliver ved i samme højde og på den anden side er der nogle lignende. Nu er sneen endelig smeltet helt bort fra dem. – Den 18de og 19de august holdt vi fest, kan Du tro, den 17de om formiddagen kom vennerne fra Sora, Viggo var Viggo, Phillipsen var munter og holdt dygtig styr, Ross var öm af at ride på æsel. Da vi havde spist og udvekslet de første vittigheder gik vi ud, jeg med Viggo og udvekslede de næste vittigheder og nogle stumper af vore hjærter. Angående vore billeder kom vi straks i strid om en hoben, navnlig om vor forskellige opfattelse af farver, og den strid varede lige til Viggo, som sidste gæst, forlod os. Om natten lå Ross for sig selv, Ph. Og Z. sammen og Viggo og jeg sammen, V. og jeg kom godt ud af det sammen, men med Ph. Og Z. som begge ere tykkere og mærkelig nok havde fået en smallere seng, gik det snavs. Z. faldt straks södelig i sövn, men Ph. var bange for at forstyrre ham, hvis han rögte ved ham, så da der ikke var plads til hans arme ved siderne, lagde han dem over brystet.

•5•

Men når han gör det bliver han så varm og får slig hjærtebanken så sövnen flyr uigenkaldelig. Den gik altså ikke i længden, så stod Ph. op og lavede sig et leje på to stole med et bord og en frakke til hovedpude, det gör han alle vegne hvor der er væggetøj, men under dette arrangement vågner Z. og bliver jo meget ulykkelig, som han som god vært jo også måtte, og får de da tilsammen, efter en længere rådslagning og 1000 forsikringer om dit og dat, lavet en seng af den ene af Z's to madrasser. Så vilde de jo begge sove i den, men Ph. vandt sejr og beholdt den. Så slumrede han ind, men nu kunde Z. ikke, så ulykkelig var han bleven over Ph. på de to stole, og tillige så forgrint, så om han overhovedet sov så meget, så man kan sige at han vågnede först om morgenen, ved jeg ikke. Förste mand oppe var han da, og vi andre måtte snart bag efter så hårdt det ellers holdt, for vi skulde en tur op på bjærgene og klokken var allerede 5, hvilket var lovlig meget. Det havde skylregnet om aftenen og blæste nu en rask vind, for ikke at sige lille storm, men vi gik mere eller mindre frejdigt på. Det var en skönne tur, men Ross og V. vendte om på halvvejen. V. havde fået slig mavepine, så han måtte hjem. Vi andre nød endnu en stund den friske vind og den store udsigt under de rullende skyer, så gik vi ned ad for at nå at få procesionen at se. Endnu midt oppe på bjærgene hörte vi musikken i byen, det vidste vi var be-

•6•

gyndelsen til festen, jeg unge löb da i forvejen og nåde da også akurat ned i rette tid, de andre först da det var forbi. Imidlertid så vi til vor glæde, at der blev dækket til mange ved bordet, vi kunde da vide, at vor vært og vore værtinder og et par til vilde spise med, og vi fik da også et ordentligt måltid, med italiensk lystighed. Jeg sagde rigtignok ikke meget, men jeg sad også ved den tavseste bordende og havde enken til bords, der, så söd hun er, ikke er den livligste, ialtfald det gik dårligt. V. sad bedre i det, han havde en af de yngre söstre på hver side, hvilket han benyttede i en tale. Du ved jo, at den der sidder til bords mellem to söstre kan ønske noget, som da går i opfyldelse, og gående ud fra dette ønskede V. familien alt muligt godt. Efter bordet var vi en smule snurrende alle, og det er mig da næsten umuligt at huske noget fra den eftermiddag. V. lå dog vist mestendels og hvilte sig, vi andre dinglede vist om og så på forberedelser til den egentlige fest den næste dag. Om aftenen spiste vi atter sammen med familien og gik så til sengs for virkelig at sove og sove længe. Vi kom da heller ikke op stort för procesionen. Den så dejlig ud i solskinnets, men helgenerne lignede rigtignok uhyggelig meget afguder. San Sidano, byens skytshelgen, hvis fest det var havde fået nye klæder, og tænk Dig de fire som bar ham havde givet hen ved 300 frank for den ære; sådan betales

sligt her af fattige folk. Helgenen bliver båren af de højst bydende, jeg tror der denne gang væntedes at blive budt 500 frank, for det var helgenens 800 års fødselsdag. De dejlige brogede dragter, de knælende kvinder, hvoraf nogle gave deres børn die, de kraftigformede mænd, rækkerne af små

•7•

[Ende paa dit brev FASTER!] og store piger med utændte lys, musikken o.s.v. og solskinnet, jo det var fest og dejligt, men dejligst var dog Giulietta i sin blå dragt, i tidligere breve har jeg måske kaldt hende Fornarina, hun var skön. Så hjem at spise. Vi sad 3 timer til bords og måtte endda bryde af lidt for tidligt for at nå ud at se grundstenen blive lagt til den nye kirke. Men det er utroligt så italienerne holder af at bytte taleren for hver bid. Vi fik sådan noget som suppe, en bid flæsk, makaroni, steg med salat, hönsesteg med spansk peber, (blidt, ikke stærkt som hos os) ost, pære, ferskener, melon, kaffe og til det hele flere slags vin. Så meget fik vi i det mindste, men dagen efter var jeg da også öm af at sidde tilbords, for om aftenen var det lige så galt, og da vi först skulde se fyrværkeriet, trak det ud så vi ikke kom i seng för midnat. Ross forsikrede da også, at han vilde af sted næste morgen tidlig for ikke at opleve et måltid endnu. Men er det i grunden ikke magelöst elskværdigt af familien her at bede Z.'s og mine venner her op i flere dage og traktere dem og os sådan. Ph. og V. har de kun set engang för og Ross slet ikke. Og så er de så magelös venlige og taktfulde, ja det bliver galt nok, nu snart at rejse fra dem. Nå vi så dem da lægge grundstenen og bagefter æselvædderidtet ved hvilket en soldat faldt af to gange, og så kröb de op ad en i olie indsmurt stang for at vinde to oste og 5 frank. Så lagde Viggo sig igen, hvor Ross og Ph. blev af husker jeg ikke; da det mørknede fik Z. og jeg hver en af fröknerne under armen, jeg den muntre Caterina, for at sværme en tid i måneskinnet og siden se fyrværkeriet. Siden da frös jeg og måtte

•8•

hjem efter en frakke snup Ph. Caterina. Nu er festdagene tilende og jeg mat. D.v.s. både de fest dage og de næste, for i forgårs og i går var her også fest i samme smag dog ikke så stor og Soranerne var her jo ikke. Derimod endte det i går med dans hos Ferantes, det höje herskab her i byen, som ejer flere paladser her i egnen og megen jord. Fra deres vinduer havde vi udmærket udsigt til fyrværkeriet og de smukke oplyste balonner som gik godt op. Der var også en stor oplyst dame med en mand inden i og troldkællinger i hænderne, som dansede ind mellem folk, så de rög til side hun endte med at futte og knalde af. Så dansede vi meget hyggeligt, der var kun fire damer, hvoraf den ene kun var lillepige. Skolelæreren

dansede saltarelle med Fröken Ferante, nydeligt, så kom pigerne ind at danse samme dans. Deres presdasinor endte med at den bedste danser af selskabet böd dem op og når han så sit snit stødte bagdelen mod deres, så de trimlede, det kaldtes at gjöre dem complimenti. Z. havde forberedt mig på, at vi muligvis ikke fik andet end lidt forfriskninger, men det fik vi da også. I stuen bag dansesalen blev vi et par ad gangen, sommetider flere fört ind, der stod så en karaffel vin, en karaffel vand og siger og skriver et eneste glas på en talerken, så kunde man blande efter behag når ens tur kom. Da vi så vendte hjem mellem 12 og 1 fik vi da et bedre för og så i seng kl. 2. – Når Du skriver er det vist bedst at adressere brevet til "Sora di Campagna (Terra di lavoro), for om en god uges tid tager jeg vist der ned. Nu lev vel og hav det godt, hils alle, Din hengivne Joakim Skovgaard

Peruta d'Antino 27 Aug 1883. Provincia di Aquila.

Kjære Onkel!

Hjertens tak for al Din uljelighed og gode
væls med betingelsen af mine omfattelige erinder.
Når I nu kalder, så ja, så får I nok et godt
efterrår. Her er da varmt endnu, skønt de sidste
dages regn har kølet noget. Det er underligt, for
termometret viser ikke mange grader, men vi mennes-
sker smelter og sveder over en lav sko, og samme
tider er vi så matte så vi knap kan hænge sammen.
Det er altid en trøst at Jahrtmann, som er et stærkt
menneske, føler det næsten ligeså meget som jeg, men
han er jo ældre. Det er da dejligt at I alle en satse,
så samler I vel en koben kuffet til vinteren. Åh hvor
jig egentlig gerne vilde hjem til vinter, jeg længes efter
Eder alle sammen og en hyggelig varm stue med den
sneen fyger udenfor. Det er for resten en skam, her
har jeg det som blommen i et og Jeg jeg blive plejede
på det bedste, Frøknens banker vores tøj for møll, så
opdager de at det er lidt i stykker, strakes syer de det sammen
Jeg er ved at male nogle popler, men manden som ejde
dem vist med det første tage bladene af dem til foder for

hans geder, så jeg har måttet passe på at gribe ham
på gerningen, hvis han gav sig i lag med det, for så
at gjort ham lidt for at lade dem sidde endnu en stund.
Tænk Dig, så en morgen møder J. Sigvæstraen, vor gamle
værtinde, der ned; medens jeg sov gik hun og passede
på poplerne, ja hun er minsanten rar. Og da vore venner
i Lora, som ikke fik lov at betale noget for de dage de
var her til festen, forleden sendte hende en kerubke syttede
blommer til tak, så skriver hun straks til dem, om de
ikke vil komme her op igen til den næste fest, som er
holdt ind i September. Forleden var vi med familien
ud i haven at spise de sidste figen, da det var gjort
begyndte vi at bombardere hinanden med de som ikke
duede, så kom tobaksdamehen for at snakke med vor
Signora og straks kastede vi alle efter hende, men hun
var mærrådig, hun smubbede en af frøkneven, og holdt
hende som skjold. Inden hun fik hyttet sig havde jeg dog
smækket hende en figen ligge natten, så hun blev til
våd, hun svarer mig da heem, når jeg engang gik forbi hendes
butik. Endnu har hun dog ikke gjort mig noget, jeg tror
snarere, at vi nu netop er gode venner. Lev nu vel, endnu
engang tak for alt hvad Du har betruget for mig, vil
Du hils Tante Ane, Din hengivne
Jensens Skovgaard.

Ende på Dit brev Fæster!

og store piger med utændte lys, musikken osv. og solskin-
net, jo det var fest, og dejligt, men dejligt var dog Giulietta
i sin blå dragt, i tidligere breve har jeg måske kaldt hende
Fornaring; hun var skøn. Så hjem at spise. Vi sad 3 timer
til bords og måtte endda bryde af lidt for tidligt for at
være ud at se grundstenens blide lag til den nye kirke. Men
det er utroligt så italienerne holder af at bytte tallerkener
for hver bid. Vi fik sådan noget som suppe, en bid flæsk,
makaroni, Kog med salt, kønsteget med spanske peber, (Blidt,
ikke stærkt som hos os) ost, pære og forskener, melon, kaffe
og til det hele flere slags vin. Så meget fik vi i det mindste,
men dagen efter var jeg da også om af at sidde til bords,
for om aftenen var det lige så galt, og da vi først skulde se
fejrværkeriet, trakk det ud så vi ikke kom i seng før efter mid-
nat. Ross forsikrede da også, at han vilde afdrage næste morgen
tidlig for ikke at opleve et måltid endnu. Men er det
igrunden ikke mageløst elskovsdigt af familien her at
bede J. og mine venner her op i flere dage og traktere
dem og os sådan, Ph. og U. har de kun set engang for og
Ross Heltids. Og så er de så mageløst venligt og takfulde,
ja det bliver galt nok, nu snart at rejse fra dem. Så vi så
dem da lægge grundstenen, og bagefter eselbrædderidtet
ved hvilket en soldat faldt af to gange, og så krib de op
ad en i olie indsmurt stang for at vinde to øste og 5 frank.
Så lagde Uppo sig igen, hvor Ross og Ph. blev af hunden jeg
ikke; da det måske fik J. og jeg hver en af frøene under
armen, jeg den muntre Caterina, for at overme en tes i mine
skindet og siden se fejrværkeriet. Siden da jeg fik og måtte

Hjem efter en frakke snup. Ph. Caterina. Wa er fest dagen
tilfende og jeg mat. Derd. både de fest dage og de næste, for
iforgjens og igår var her også fest i samme snag dog ikke så
stor og Toranerne var her jo ikke. Derimod endte det igår
med dans hos Ferante, skikke her skal her i byen, som ejer
flere paladser her i egnen og megen jord. Fra deres vinduer
havs vi udmærket udsigt til fyrværkeriet og de smukke
oplyste balonner soop jeg godt op. Der var også en stor
oplyst dame med en mand inden i og troldskallinger i hånden,
som dansede ind mellem folk, så de roog tilhede hun endte med
at futte og knalde af. Så dansede vi meget hyggeligt, der
var kun fire damer, hvoraf den ene kun var lille pige. Skollederen
dansede saltarelle med Frken Ferante, nydeligt, så kan
pigens ind at danse samme dans. Deres prædicationer endte
med at den bedste danser af selskabet bød dem op og når
han så sit mit stødte bagdelen mod dens, så de trinkede,
det kaldtes at gjøre dem complimentis. J. havde forberedt mig
på, at vi muligvis ikke fik andet end lidt forfriskninger, men
det fik vi da også. I stem bag dansesalen blev vi et par ad
gange, sammendte flere fort ind, der stod så en koraffel vin,
en koraffel vand og bjør og skriver et-meote glas på en tallerken,
så kunde man blande efter behag når en tur kom. Da vi så
vendte hjem mellem 12 og 1 fik vi da et bedre fort og så
i sang kl. 2. - Når du skriver er det vist bedst at adressen
brues til "Sora di Compagna (Terra di lavoro), for om engod
uges tid tager jeg vist der med. Nu lev vel og har det godt,
kæls alle, Din hengivne Joakim Skovgaard.

Civita d'Antino Provincia di Aquila September 1883.

Så mange tusend gange til lykke kjært gamle
Faster, som siger Du ikke kan følge med tiden. Jg
blev hel løjerlig ved at Du skrev, at Du var så
uvidende, for det er jeg selv, men når Du ikke kan
følge med hvad jeg skriver ligger det nok mest i, at
jeg kan ikke forklare tydeligt, fordi jeg ikke tænker klart.
Med Dit hjerte følger Du i hvert fald dejligt med
tiden, for kjærligheden bliver heldigvis den samme i
Dag og om Dig. Er det 59 eller 60 du bliver, jeg tror
59. Det er vist du har haft så mange rare mennesker
om Dig, og havde de, da Du sidst skrev taget dine tanker,
så Du ingen havde tilbage, så er de vel nu kommet rigt
tilbage. - Der oppe ser Du byen, hvor jeg nu bor, mellem den
og bjærgene bagved er der en meget stor dal, som svinger
hen om byen til højre og langt bagud, så når billedet var
fortsat til den stede skulde klippen, som byen ligger på, være

vere fortaet skrat langt langt ned til floden, der
er en times vej ned, bjærgene bliver ved i samme højde
og på den anden side er der nogle lignende. Nu er sneen endelig
smeltet helt bort fra dem. - Den 18de og 19de august holdt
vi fest, kan Du tro, den 17de om formiddagen kom vennerne
fra Sora, Viggo var Viggo, Thillepsten var munter og holdt
dygtig styr. Rots var om af at ride på æsel. Da vi havde spist
og udvekslet de første vittigheder gik vi ud, jeg med Viggo og
udvekslede de næste vittigheder og nogle stumper af vore hjærter.
Angående vore billeder kom vi straks i strid om en koben,
nærlig om vor forskellige opfattelse af farver, og den strid
varede lige til Viggo, som sidste gæst, faldt ud. Om natten lå
Rots for sig selv, Ph. og J. sammen og U. og jeg sammen. Uog
jeg kom godt ud af det sammen, men med Ph. og J. som begge
ere tykke og mærkelig nok havde fæet en smalle ^{læng} seng, gik
det snar. J. faldt straks sødelig i søm, men Ph. var for at
forstyrre ham, hvis han rorte ved ham, så da der ikke var
plads til hans arme ved siderne, lagde han dem over broget.

SKOVGAARD-MUSEET

Mappe 16 Nr. 50A

Men når han gjør det bliver han så varm og får sig
hjerte banken så sånnu fløj uigjensældelig. Dem gik
altså ikke i Langden, så stod Ph. op og lavede sig et lejl
på to stole med et bord og en frakke til hovedpude, det
gjør han alle vegne hvor der er væggetøj, men under dette
arrangement vagner J. og bliver jo meget uheldelig,
som han som god vært jo også måtte, og får de da
Tiltammen, efter en længere rådslegning og 1000 for-
sikringer om dit og dat, lavede en sang af den ene af
J.s. madrasser. Så vilds de jo begge søve i den, men Ph.
vandt sejr og beholdt den. Så stemrede han ind, men
nu kunde J. ikke, så uheldelig var han bleven over Ph.
på de to stole, og tillige så forgrint, så om han overhovedet
saw så meget, så man kan sig at han vagnede først om
morgenen, ved juletid. Første mand oppe var han da, og
vi andre måtte snart bag efter så hårdt det ellers holdt,
for vi skulde en tur op på bjærgene og klokken var allerede
6, hvilket var lovlig meget. Det havde skylregnet om
aftenen og blæste nu en rask vind, for ikke at sig lille
storm, men vi gik mere eller mindre frjdeligt på. Det var
en skønne tur, men Ros og U. vendte om på halvvejen,
U. havde fået sig mavepine, så han måtte hjem. U.
andre nåt endnu en stund den friske vind og den store
uddigt under de rullende steyer, så gik vi ned ad for at
nå at få processionen at se. Endnu midt oppe på bjæ-
rgene hørte vi musikken i byen, det vidste vi var be-

gyndelsen til festen, jeg unge løb da i forvejen og nåede
da også akkurat ned i rette tid, de andre først da det var
forbi. Imidlertid så vi til vor glæde, at der blev dækket
til mange ved bordet, vi kunde da vide, at vor vært og
være værtinder og et par til vilde spise med, og vi fik da
også et ordentligt måltid, med italiensk lystighed. Jeg
sagde rigtig nok ikke meget, men jeg sad også ved den tørreste
bordende og havde intet tilbords, der, så tidt hun er, ikke
er den bedste, ialtfald det gik nærligt. U. sad borte i
det, han havde en af de yngre søstre på hver side, hvilket
han benyttede i en tale. Du ved jo, at den der sidder tilbords
mellem to søstre kan ønske meget, som sagere opfyldelse, og
gående ud fra dette ønskede U. familien alt muligt godt.
Efter bordet var vi en smule smurrende alle, og det er mig da
næsten også umuligt at huske noget fra den eftermiddag. U.
Lad mig vist mestendels og hvile sig, vi andre drængede vist om
og så på forberedelser til den egentlige fest den næste dag.
Om aftenen spiste vi alt sammen med familien og gik så til
sengs for virkelig at sove og sove længe. Vi kom så heller ikke op
stort for processionen. Den så dejlig ud i solskinnet, men helgenen
lignede rigtig nok ublyggelig meget af gud. San Sidans, byens
skjoldhelgen, hvis fest det var havde fået nye klæder, og tankt sig,
de fik som bar han havde givet ham 300 frank for den ene,
sådan betales bligt her af fattige folk. Helgenen bliver båret
af de højeste bydunse, jeg tror der kunne gæng ventedes at bære
brudt 500 frank, for det var helgenens 800 års fødselsdag. De
dejlige brogede dragter, de knælende kvinder, hvoraf nogle
gave dens børn det, de kraftigformede mænd, rækkerne af små